

N:o 39.

Ank. till Riksd. kansli den 11 maj 1909, kl. 5 e m.

Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande (n:o 8) angående Första Kammarens beslut om skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande folkuppfostringsväsendets utveckling i praktisk riktning.

I en inom Första Kammaran väckt motion (n:o 9) har herr *Lorentz Petersson* hemställt, att Riksdagen, med godkännande af vissa allmänna grunder för folkuppfostringsväsendets utveckling, som motionären framställt, måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t vidtaga åtgärder för en sådan utveckling. Första Kammarens tillfälliga utskott n:o 1, till hvilket motionen remitterats, har afgifvit utlåtande om densamma och föreslagit, »att Första Kammaran för sin del ville besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, att vid den utredning angående folkbildningsväsendets utveckling i praktisk riktning, hvilken Kungl. Maj:t redan föranstaltat, och vid vidtagande af de åtgärder, hvartill denna utredning kan föranleda, hänsyn måtte tagas till de synpunkter, som härofvan (i sagda utlåtande) blifvit framhållna.» Sedan Första Kammaran bifallit denna hemställan och dess beslut blifvit delgifvet Andra Kammaran, har denna hänvisat frågan till sitt första tillfälliga utskott.

Angående motionärens samt Första Kammarens första tillfälliga utskotts motivering hänvisas till sagda utskotts utlåtande.

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 38 Häft. (N:o 39.) 1

Andra Kammarens första tillfälliga utskott har vid sin handläggning af frågan först och främst anmärkt, att det här gäller skrifvelse till Kungl. Maj:t i ett ärende, som redan är af Kungl. Maj:t upptaget och hänvisadt till utredning, såsom också i det af Första Kammarerna bifallna utskottsförslaget uttryckligen omnämnes. Frågan om folkundervisningens ombildning i praktisk riktning är genom hemställan från hushållningssällskapens ombudsmöte år 1908 bragt under Kungl. Maj:ts pröfning, och detta i den mest omfattande utsträckning. Mötets framställning talar om en fullständig omorganisation i praktisk riktning af hela vårt folkbildningsväsen, både folkskolan, folkhögskolan och de särskilda yrkesskolorna. Kungl. Maj:t har i dec. 1908 hänvisat denna fråga till yttrande och förslag af den dåvarande seminariekommittén, numera folkundervisningskommittén. Samma fråga är dessutom berörd i det betänkande, som afgifvits af en kungl. kommitté för den lägre landbruksundervisningen i dec. 1908. Man skulle härtill kunna lägga, att den slutligen också torde komma att i åtskilliga hänseenden belysas af den kommitté, som år 1907 tillsattes för utredning af den lägre tekniska undervisningens ordnande. Det har förefallit utskottet, som borde alldeles särskilda skäl föreligga, för att Riksdagen i en dylik fråga skulle aflåta en skrifvelse till Kungl. Maj:t, och som skulle sådana skäl knappast kunna anses vara för handen i annat fall, än om Riksdagen skulle hafva vissa bestämda och angelägna önskemål att framlägga för Kungl. Maj:t angående den riktning, i hvilken den pågående utredningen borde ledas.

Nu är emellertid Första Kammarens beslut formuleradt såsom bifall till ett utskottsutlåtande, hvars kläm icke innehåller några bestämda yrkanden eller önskemål, utan endast en hänvisning till de synpunkter, som i utlåtandets motivering blifvit framhållna. Och denna motivering i sin ordning är ej heller affattad i bestämda förslag, utan innehåller en diskussion af åtskilliga olika möjligheter för den ifrågasatta utvecklingen af folkundervisningen. Utskottet anser det under sådana omständigheter vanskligt att afgöra, hvilka de synpunkter äro, som enligt Första Kammarens beslut skulle anbefallas till Kungl. Maj:ts öfvervägande. I hvarje fall håller utskottet före, att i sagda utlåtande icke blifvit framlagda några sådana bidrag till sakens belysning, som under nuvarande förhållanden böra kunna föranleda en riksdagsskrifvelse till Kungl. Maj:t. Åtskilligt af hvad i utlåtandet blifvit anfördt förtjänar enligt utskottets mening all anslutning, såsom framhäfvet af fortsättningsskolornas och yrkesskolornas betydelse, af krafvet på deras utveckling och af det behöfliga sammanhanget mellan

själfva folkskolorna och dessa öfverbyggnader, äfvensom anmärkningarna emot en för långt drifven sträfvan efter uniformitet i folkundervisningens organisation. Vid föregående riksdag hade Andra Kammarens dåvarande första tillfälliga utskott också tillfälle att i ett yttrande rörande en då inom denna kammare framkommen motion (utlåt. n:o 25) beröra åtskilliga af dessa synpunkter. Men liksom utskottet då hemställde, att sagda motion med hänsyn till den pågående utredningen, icke skulle föranleda någon åtgärd, så förmenar utskottet också nu, att de af Första Kammarens utskott anförda synpunkterna utan tvifvel komma att i utredningen samt sedermera af Kungl. Maj:t beaktas, utan att Riksdagen nu aflåter någon skrifvelse därom.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa:

att Första Kammarens beslut icke måtte till någon
Andra Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 maj 1909.

På utskottets vägnar:

NILS EDÉN.

Stockholm, Victor Pettersons A.-B. tr. 1909.
